

Kramm Gyurka, azaz Georg Kramm búcsúztatása

(Törökbálint/Grossturwall, 2025. szeptember 08.)

Azt mondják, hogy aki a mennybe kerül, három, azaz három dolgon fog csodálkozni:

– Kik vannak ott?

– S kik nincsenek ott?

..... A harmadik? Majd később kerül sorra.

Szóval: Búcsúztatni jöttem Gyurit, nem dicsérni – mivel hát megtiltotta! Igyekszem tartani magam ehhez. Ha véletlenül mégis dicséretet vélnek hallani szavaimból, tekintsék nyelvbötlésnek.

Legalább dióhéjban említsem életrajza fő pontjait: Németbólyi születés, több (ma soknak mondott) gyerekes családban, svábként a kitelepítések és elsajátítások világában (ez a lopás/rablás eufémisztikus megnevezései voltak akkor), amikor a családban az apa rá tekintve, nem siránkozva a veszteségek fölött, meghatározza feladatát: Tanulj fiam, mert azt nem vehetik el tőled!

Komolyan vette az apai és családi határozatot: általános és szakismereteket nyújtó gimnázium éltanulója (érettségi és gépésztechnikus), majd a Műszaki Egyetemen hőerőgépész diplomát szerzett, egyetemi kutató lett. Közben ágybérliként élve (tudják, mi az? Fiatalabbjaink bizonyára nem....) a könyvtárakban és bérelt ágya között élve és alva tanult, tanult és tanult, céltudatosan és sikeresen, öntudatos sváb egyéniséggé nőtte ki magát. Majd második, alkalmazott matematikusi diplomát is szerzett.

Külföldön – mondjuk mi, ami neki otthonos volt: Kaiserslautern-ben doktorál kenéstechnikából, tribológiából – amikor már lazult az itthoni pártállam gyeplője....., – ott akarják fogni. Hazajön, most már haza – akárcsak Lázár Ervin szegény Nagy Zoárdja, lépkedő fenyőfája, aki gyökereit kihúzza akarta a világot járva azt megismerni, majd vissza akart térni eredeti gyökereihez. Azóta itthon van és otthon is van.

S ezek tények.

Kaiserslauternben ismerkedtünk össze családotól, ma is tartó barátságon túlnövő szeretettel, a Bokor bázisközösség összevonzó, szolidáris erejének természetes hatására, itthon kisközösséggé erősödve a hozzánk csatlakozókkal együtt. (Jellemző, hogy először a nevemet firtatta: Zsombók, Zsombók... – miből magyarosították? Sajnálataira mondtam, hogy ez bizony apai örökségek láncolata, talán különlegességgé maradt fenn, de megnyugtattam, hogy anyai ágon megvan az általa áhítozva keresett sváb (szász) örökség is (Schuster, Stehlik, Drommer, ... stb.) , ahogyan a magyar lakosság jelentős részében is.

A hazai németiség, elsősorban a svábság ügye, szívügye volt – azaz keményen tett, támogatott, következetesen kiállt, *példamutatóan*, ezen ügyekben. Ahol megfordult, akár "csak" szervező erejével, de valós fáradozásaival, vezetésben vállalt tettekkel lendített előre jó és szép ügyeket: támogatóként, a tehetségeket fölkarolta, lehetőséget nyújtott számukra, pályájukon pasztorálta. Igyekezett nem halat, hanem inkább hálót nyújtani – s névtelennek maradni. Célorintált szemlélete útra igazította a tétovázókat.

S csak röviden az egyéb dolgokról: Cantabile kórus, Jakob Bleyer Gemeinschaft, Sonntagsblatt (melynek rendszeres olvasójává és támogatójává tett engem is), nemzetiségi képviselő, Kolping-család, irányítás... Magánéletben: család, rokonság, barátok – úgymond "mindenkit is" ismert, őszintén örült nekik, s számon is tartotta, kivel mi van? Több esetről magam is tudok, véletlenül, hogy csendesen, névtelenül segített rászorultaknak. Volt azonban egy terület, ahol nem mozdult, hanem: "Mária, hogyan is kell itt eljárni? – kérdéssel adta tovább a feladatot, tudta, hogy az jó kezekbe kerül. Ismerte az embereket, tudott nem is tenni. Családi örömeiről, unokái tetteiről igazi örömmel és szégyenlős rövidséggel – s egyszer-egyszer rajtakapható meghatódással beszélt.

..... s azután nyugdíjba ment 2018-ban, a Fém–Alk volt utolsó munkahelye, szerette, mint minden munkáját. Jellemző például, hogy minőségbiztosítási főmérnökként dolgozott a FÉG-nél, amikor – mivel én is érdekelt voltam ebben a témában – megírtuk, mint Kramm és Zsombok Györgyök, "*A minőségbiztosított lelki élet*" című prezentációnkat, szakmai tevékenységünk melléktermékeként... (ld. https://bokorportal.hu/eloadasok/kramm-zsombok_gy_ISO_9001-pct.pps)

.....és két-három év után bejelentette, hogy rendszeres orvosi kontrollra szorul. Eleinte nagyszerűen bírta a kezeléseket, valamennyien reménykedtünk. Sajnos később nehezedtek a dolgok – soha nem panaszkodott. Elmondta a vele történeteket, mint elmondandókat, de mintha nem is vele történetek volna, vagy elfogadta, ahogy jöttek. Sajnálni a mellette lévő, a szenvedőt sajnálta.

(Áh, nagyon nehéz feladatot kaptam – és kevés időt, nem lehet mindent elmondanom!!) Kérlek mindannyiatokat, hogy azt a mondatot, amit a német nyelv megőrzése érdekében mondogatott, alkalmazzuk a tőle látott hozzáállás megőrzésére: "*Nicht weinen, sprechen!*" (azaz "Ne siránkozunk, hanem beszéljünk!" – használjuk a nyelvet, akkor nem fog elveszni). Olyan értelemben is alkalmazzuk ezt a mondását, hogy ne sirassuk őt, hanem inkább beszéljünk róla, idézzük föl, akkor nem fogjuk egykönnyen elfelejteni.

S még adós vagyok a megemlékezés elején feltett kérdés teljes válaszával. Ehhez fölolvassom egyik barátomról lett tanítványom versét, a közlekedési táblák által ihletett elmélkedéseiből (ógörög monda szerint a halottak Kháron ladikjában, obulussal a nyelvük alatt kelnek át a Styx-en, az alvilág folyóján a túlpartra):

Kresz-tábláim:

Kompátkelés

Kharon ladikja?
Belé kell szállnunk.

Szánkban nincs semmi,
és lelkünk is tátongó,
kongó üresség.

Hová-merre igyekszünk?
Elfelejtettük volna?

Víz csobbanása,
irgalmas túlparti kéz.
Hazaérkeztünk.

(Veér I. Tas - 2022.feb.12)

Igen, ehhez a sikeres kompátkeléshez – mindannyiunkéhoz –, szükséges az az irgalmas, túlparti kéz. S amikor az a kéz kisegített a túlpartra, ott csodálkozhatunk három dolgon. Miken is?

- Kik vannak ott?
- Kik nincsenek ott?
- És én, én hogyan kerültem ide?

Ezt az – örömteli – csodálkozást kérjük Gyurka – és majdan mindannyiunk számára – a partra-segítő, irgalmas kéz mindenkit szeretve hazaváró tulajdonosától, amen.

X–X–X–X

